

บทความจากวิทยานิพนธ์เพื่อการเผยแพร่

ชื่อเรื่อง

(ภาษาไทย) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

(ภาษาอังกฤษ) A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MORALE AND PARTICIPATION FOR QUALITY ASSURANCE OF TEACHERS IN THE SCHOOLS UNDER NAKHONNAYOK EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาไทย) อุดลย์ เวชวงษ์

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาอังกฤษ) ADUL WECHWONG

ABSTRACT

This research aimed to study the teachers' morale levels, the teachers' participation levels for Quality Assurance in the Schools, and to study the relationship between the morale and the participation for quality assurance of the teachers in the schools under Nakhonnayok Educational Service Area Office. The samples were 331 teachers. The research instrument was a five level rating-scaled questionnaire. Statistical analysis was employed using means, standard deviation, Pearson' correlation coefficient, and determination coefficient. Findings are indicated as follows:

1. It was found that the teachers' morale was at the high level on the aspects named respectively: working conditions, physical and mental health, communication, and remuneration/benefits.

2. High levels of the teachers' participation were found on all aspects named respectively: the running of development,

quality assurance system in the schools, planning, and assessment from outside sectors.

3. The morale related to the participation for quality assurance in the schools with the statistical significance level of .05 with positive relationship at the moderate level ($r = .566$).

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาระดับขวัญกำลังใจของครู ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และ ค่าสัมประสิทธิ์ของการกำหนดผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีระดับขวัญกำลังใจ อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสภาพการทำงาน ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านการติดต่อสื่อสาร และ ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์

2. การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการดำเนินการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการเตรียมการ และด้านการประเมินภายนอก

3. ขวัญกำลังใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง ($r = .566$)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยสำคัญของสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาคือปัจจัยด้านบุคลากร ดังนั้นการบริหารงานด้านบุคลากรที่ดีจึงจะสามารถดึงดูดและบำรุงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้ในหน่วยงานได้มากและยาวนานที่สุดดังนั้นการบริหารงานบุคคลจึงเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งต่อสถานศึกษา จึงควรสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของครูและบุคลากรให้ได้อยู่เสมอจึงจะสามารถทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ (สุวัฒนา เวชมานิตกุล. 2543 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 47 ระบุให้มี การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และได้กำหนดไว้ในมาตรา 48 และมาตรา 49 (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2544 : 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกแห่งโดยกำหนดมาตรฐานในการประเมินภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 18 มาตรฐาน และกำหนดบทบาทของครูไว้ชัดเจน คือต้องศึกษาเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐาน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำบันทึกและรายงานผลการปฏิบัติ รวบรวมหลักฐานผลงาน ร่องรอยตามตัวชี้วัด ดำเนินการประเมินตนเอง และรับการประเมินจากต้นสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. 2548 : 10)

ขวัญกำลังใจเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้งานประสบความสำเร็จ ดังนั้นงานทุกงานในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ได้ ขวัญกำลังใจจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้เกิดความสำเร็จได้ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกได้กำหนดแนวทางที่ชัดเจนให้สถานศึกษาต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นกับครู (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. 2548 : 9) และจากการศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องยังไม่พบผู้ใดกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู ดังนั้นจึงเกิดคำถามว่าครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกมีขวัญกำลังใจเพียงใด มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพียงใด และ ทั้งสองส่วนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการนำไปปรับปรุงบำรุงขวัญกำลังใจให้กับครูอันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับขวัญกำลังใจของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
3. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจกับมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย คือ ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 2,360 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 331 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซี และมอร์แกน (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548 : 51) ที่ระดับ .05 โดยใช้วิธีสุ่ม

อย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เพื่อคัดเลือกให้เหลือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Window เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีระดับขวัญกำลังใจ ในภาพรวมอยู่

ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีขวัญกำลังใจในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับดังนี้

1.1 ด้านสภาพการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครู มีขวัญกำลังใจในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความชัดเจนของเอกถักยณัฒสถานศึกษา ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร สภาพสถานศึกษานำอยู่นำทำงาน ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา วิธีการปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวนงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย ความเหมาะสมของนโยบายสถานศึกษา การแก้ปัญหาในสถานศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินงานที่ปฏิบัติ และความเหมาะสมของชั่วโมงที่ปฏิบัติการสอน

1.2 ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครู มีขวัญกำลังใจในระดับมาก 3 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ ความพึงพอใจต่อการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในโรงเรียน ความพึงพอใจต่อวิธีพิจารณาความดีความชอบในโรงเรียน และความพึงพอใจต่อการชมเชยยกย่องที่ได้รับ ระดับปานกลาง 6 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความพึงพอใจต่อเงินวิทยฐานะที่ได้รับ ความพึงพอใจต่อเงินเดือนที่ได้รับ ความพึงพอใจต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ความพึงพอใจต่อระบบในการปรับปรุงวิทยฐานะ ความพึงพอใจต่อบำเหน็จรางวัลที่ได้รับและความพึงพอใจต่อวิธีการย้ายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.3 ด้านการติดต่อสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครู มีขวัญกำลังใจในระดับมาก 5 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็นในการทำงานภายในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงงานระดับปานกลาง 1 ข้อ คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครู มีขวัญกำลังใจในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ ความพึงพอใจกับงานที่ได้รับ มอบหมายเหมาะสมกับความสามารถ สภาพของสุขภาพทางจิต สภาพของสุขภาพทางกาย และอันดับสุดท้าย คือ ความพึงพอใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย

2. การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการเตรียมการ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการประเมินภายนอก และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า

ด้านการเตรียมการ มีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ การศึกษาบทบาทหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การค้นหาหาความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการร่วมมือกับผู้บริหารในการเตรียม วางแผนจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ด้านการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ การมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน การมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบในการประเมินตามมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการประเมินการมีส่วนร่วมในการกำหนดและเขียนโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะยาว การนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การนำผลการประเมินไปปรับปรุง การปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะสั้น การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน และการมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา

ด้านการประเมินภายนอก มีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสารสนเทศในทุกด้านตามมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับคณะผู้ประเมินจาก สมศ. ในการสืบค้นข้อมูลและการประเมินผลตามมาตรฐาน

3. ขวัญกำลังใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ขวัญกำลังใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับครู เช่นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ชัดเจนโดยกำหนดให้ทุกฝ่ายร่วมกันสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู มีระบบนิเทศภายในโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน มีบริการในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเองให้กับครู ส่งเสริมให้มีการบริหารอย่างเป็นระบบและครบวงจร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. 2548 : 6-11) ซึ่งสอดคล้องกับ สยาม ปิยะนารท (2541 : 12-15) ที่ได้กล่าวถึงการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงานประกอบด้วย เงินเดือนและค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม การมีส่วนร่วมในการทำงานและผู้บริหารต้องมีความยุติธรรม

เมื่อพิจารณาขวัญกำลังใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก เป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพการทำงาน ครูมีขวัญกำลังใจ ด้านสภาพการทำงานสูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในทุกระดับให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว และมีระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ ดังที่ สุรางค์ บันยานนท์ (2542 : 104) มีความเห็น ว่าการจัดการมอบหมายงานให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติหรือรับผิดชอบ การจัดสภาพการทำงานให้เรียบร้อย สะอาด และสบาย การประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีระบบ และการเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา ร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นนั้น เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจที่ดี

ส่วนด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ ครูมีระดับขวัญกำลังใจรองลงมาตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกมีนโยบายในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของทุกภาคส่วนให้มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู กล่าวคือให้ทุกฝ่ายร่วมกันสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู มีระบบนิเทศภายในโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน มีบริการในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเองให้กับครู ส่งเสริมให้มีการบริหารอย่างเป็นระบบและครบวงจร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. 2548 : 6-11)

2. การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้น่าจะเนื่องมาจาก การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการ

ประกันคุณภาพภายนอก ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทุกแห่งอย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ซึ่ง

สอดคล้องกับ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2546 : 32-33) ที่กำหนดบทบาทของคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาจำแนกออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การเตรียมการ ช่วงที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพใน และช่วงที่ 3 การประเมินภายนอก

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก เป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงที่สุด น่าจะเนื่องมาจากการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นด้านที่จำเป็นต้องปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจากเป็นด้านที่มีความสำคัญมากที่สุดเพราะจำต้องดำเนินการในทุกส่วนของสถานศึกษา

ส่วนด้านการเตรียมการและด้านการประเมินภายนอก มีการระดมการปฏิบัติรองลงมาตามลำดับ ซึ่งน่าจะเนื่องมาจากการประเมินภายนอกเป็นด้านที่มีคณะกรรมการจาก สมศ. มาเป็นผู้ประเมินครูจึงเป็นเพียงผู้ให้บริการข้อมูลในการสืบค้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2546 : 32-33) ที่กำหนดไว้ว่าช่วงที่มีการประเมินภายนอก คณะครูและบุคลากรควรร่วมกันจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อให้คณะผู้ประเมินภายนอกได้ศึกษาสภาพการดำเนินการของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และหลังจากที่ผู้ประเมินภายนอกเข้ามาทำการประเมินสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือกับคณะผู้ประเมินภายนอกเป็นอย่างดีเพื่อประโยชน์ที่จะได้กับสถานศึกษา

3. ขวัญกำลังใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งน่าจะเนื่องมาจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และขวัญกำลังใจของครูเป็นส่วนหนึ่งที่จะขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเฮิร์ซเบิร์ก และคณะ (Herzberg & others. 1959 : 85 – 90) ที่ได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในงาน มีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของงานโดยตรง เรียกว่า ปัจจัยจูงใจ (Motivation factors) ส่วนองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจในงาน และมีหน้าที่ป้องกัน หรือกำจัดไม่ให้เกิดที่ถอย ไม่อยากทำงาน เรียกว่าปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factor)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ขวัญและกำลังใจของครู

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ควรพัฒนาและกำหนดแนวทาง วิธีการย้ายให้สอดคล้องกับความต้องการของครู เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าครูยังขาดขวัญกำลังใจในเรื่องวิธีการย้ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกและสถานศึกษาควรจัดหาหรือ ส่งเสริมให้ครูได้รับบำเหน็จรางวัลในรูปแบบต่างๆอย่างต่อเนื่อง เช่น ระบบการปรับปรุงวิทยฐานะ การพิจารณาเงินเดือนที่บริสุทธิ์ยุติธรรม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าครูยังขาดขวัญกำลังใจในเรื่องเงินเดือน เงินวิทยฐานะและบำเหน็จรางวัล

1.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับระบบการประเมินภายนอกและส่งเสริมการ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการในทุกขั้นตอนของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของครูในทุกส่วนยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเรื่องอื่นๆ

1.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกและสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทุกด้าน เพราะผลการวิจัยพบว่าครูยังปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งควรจะปฏิบัติในระดับมากที่สุดเนื่องจากการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น ผู้ปกครอง นักเรียน ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

เอกสารอ้างอิง

วิจิตร อวาทกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โอ. เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

สยาม ปิยะนราธร. (2541, เมษายน). “การสร้างขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา,” วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 8(75) : 12-15.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. (2548). **คู่มือการบริหารคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก**. นครนายก : สำนักงานฯ.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2546). **รายงานการวิจัยปฏิบัติการพัฒนาการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สุรางค์ บันยานนท์. (2542). **มนุษย์สัมพันธ์**. ราชบุรี : สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- Amstein, S.R. (1969, July). "Ladder of Citizen Participation," **Journal of American Institute of Planners**. 35 : 216.
- Herzberg, Frederich and others. (1959). **The Motivation to Work**. 2 rd ed. New York : John Willy & Sons.
- Lumsden, Limda. (2002). **Teacher Morale**. (Online). Available : [http : www.ed.go/database/ Ericdige/ed422601.html](http://www.ed.go/database/Ericdige/ed422601.html).
- Santrok, John W. (1997). **Life-Span Development**. 6 th ed. New York : McGraw-Hill.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา